

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN THỊ LAN HƯƠNG

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN
TẠI HUYỆN ĐẠI TỪ, TỈNH THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

NĂM 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN THỊ LAN HƯƠNG

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN
TẠI HUYỆN ĐẠI TỪ, TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8 62 01 15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. Đinh Ngọc Lan

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu độc lập của riêng tôi. Các số liệu và kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Các số liệu trích dẫn trong quá trình nghiên cứu đều được ghi rõ nguồn gốc.

Tác giả

Nguyễn Thị Lan Hương

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình nghiên cứu và viết luận văn tôi đã nhận được sự quan tâm hướng dẫn giúp đỡ của nhiều tập thể, cá nhân trong và ngoài trường.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự quan tâm dạy bảo của các thầy cô giáo trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, xin chân thành cảm ơn đến UBND huyện, UBND các xã ở huyện Đại Từ đã giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn một cách tốt nhất.

Đặc biệt tôi xin được gửi lời cảm ơn tới PGS.TS.Đinh Ngọc Lan đã trực tiếp hướng dẫn, chỉ bảo tận tình cho tôi trong quá trình thực tập để tôi hoàn thành tốt luận văn này. Cuối cùng tôi xin chân thành cảm ơn các anh chị, bạn bè đã tạo điều kiện và khích lệ tôi hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, ngày tháng 01 năm 2018

Tác giả

Nguyễn Thị Lan Hương

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC HÌNH, BẢNG	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	1
3. Ý nghĩa khoa học và ý nghĩa thực tiễn của đề tài	2
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Cơ sở lý luận	3
1.1.1. Một số khái niệm cơ bản.....	3
1.1.2. Đặc điểm của kinh tế hộ nông dân.....	5
1.1.3. Vai trò của phát triển kinh tế hộ nông dân.....	6
1.1.4. Nội dung phát triển kinh tế hộ nông dân.....	6
1.1.5. Những yếu tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế hộ nông dân.....	8
1.2. Cơ sở thực tiễn	11
1.2.1. Tình hình phát triển kinh tế hộ nông dân ở một số quốc gia trên thế giới	11
1.2.2. Tình hình phát triển kinh tế hộ nông dân ở một số địa phương của Việt Nam.....	13
1.2.2.1. Phát triển nông hộ tại tỉnh Vĩnh Phúc	13
1.2.2.2. Phát triển nông hộ tại tỉnh Hà Giang	14
1.2.2.3. Phát triển nông hộ tại tỉnh Bắc Kạn	14
1.2.3. Bài học kinh nghiệm về phát triển kinh tế hộ nông dân cho huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên	15
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	17
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	17

2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	17
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu.....	17
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	17
2.2.1. Nội dung chính.....	17
2.2.2. Nội dung cụ thể.....	17
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	18
2.3.1. Phương pháp chọn điểm và chọn mẫu nghiên cứu.....	18
2.3.2. Phương pháp thu thập thông tin.....	19
2.3.3. Phương pháp xử lý thông tin.....	20
2.3.4. Phương pháp tổng hợp, phân tích dữ liệu.....	21
2.4. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu.....	21
2.4.1. Nhóm chỉ tiêu phản ánh nguồn lực sản xuất của các nông hộ.....	21
2.4.2. Nhóm chỉ tiêu phản ánh kết quả, hiệu quả sản xuất của hộ nông dân.....	22
2.4.3. Chỉ tiêu phản ánh đời sống của hộ.....	23
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....	24
3.1. Vài nét cơ bản về huyện Đại Từ - tỉnh Thái Nguyên.....	24
3.1.1. Vị trí địa lý.....	24
3.1.2. Địa hình.....	25
3.1.3. Khí hậu thời tiết.....	26
3.1.4. Về đất đai thổ nhưỡng.....	26
3.1.5. Các nguồn tài nguyên.....	26
3.1.6. Tình hình quản lý và sử dụng đất.....	28
3.1.7. Tình hình dân số và lao động.....	31
3.1.8. Tình hình kinh tế xã hội trên địa bàn huyện Đại Từ.....	32
3.1.9. Những thuận lợi và khó khăn về điều kiện tự nhiên, kinh tế, văn hoá xã hội ảnh hưởng đến phát triển kinh tế hộ nông dân ở vùng nghiên cứu.....	38

3.2. Thực trạng phát triển kinh tế hộ nông dân huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên.....	39
3.2.1. Thực trạng quy mô các yếu tố sản xuất của kinh tế hộ nông dân.....	39
3.2.2. Thực trạng trình độ của chủ hộ.....	44
3.2.3. Thực trạng kết quả sản xuất của kinh tế hộ nông dân.....	46
3.2.4. Thực trạng thu nhập, đời sống và tích lũy của kinh tế hộ nông dân.....	50
3.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế hộ nông dân của huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên.....	56
3.3.1. Yếu tố trình độ học vấn, nguồn gốc và thành phần dân tộc của chủ hộ nông dân.....	56
3.3.2. Quy mô các yếu tố sản xuất.....	57
3.3.3. Yếu tố thị trường.....	59
3.3.4. Yếu tố khoa học công nghệ.....	59
3.4. Phân tích thuận lợi, khó khăn, cơ hội, thách thức trong phát triển kinh tế hộ nông dân tại huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên.....	60
3.4.1. Thuận lợi.....	60
3.4.2. Khó khăn.....	60
3.4.3. Cơ hội.....	61
3.4.4. Thách thức.....	61
3.5. Một số giải pháp nhằm phát triển kinh tế hộ nông dân tại Huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên.....	62
3.5.1. Định hướng.....	62
3.5.2. Một số giải pháp.....	62
3.6. Một số kiến nghị.....	67
KẾT LUẬN.....	69
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	71
PHỤ LỤC.....	73

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

TT	Ký hiệu viết tắt	Nghĩa
1	ATK	An toàn khu
2	BQ	Bình quân
3	ĐVT	Đơn vị tính
4	GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
5	HDND	Hội đồng nhân dân
6	HTX	Hợp tác xã
7	KH	Kế hoạch
8	KHCN	Khoa học công nghệ
9	KHKT	Khoa học kỹ thuật
10	LĐ	Lao động
11	NK	Nhân khẩu
12	NLN	Nông lâm nghiệp
13	NN	Nông nghiệp
14	PTNT	Phát triển nông thôn
15	SL	Số lượng
16	TN	Thu nhập
17	UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC HÌNH, BẢNG

Hình 3.1.	Bản đồ hành chính huyện Đại Từ	24
Bảng 3.1:	Đất đai và tình hình sử dụng đất đai của huyện năm 2016.....	28
Bảng 3.2:	Đất đai và tình hình sử dụng đất đai của huyện Đại Từ năm 2016 ...	30
Bảng 3.3.	Tình hình dân số và lao động của huyện Đại Từ giai đoạn 2014 - 2016	31
Bảng 3.4.	Một số chỉ tiêu kinh tế xã hội của huyện Đại Từ giai đoạn 2014- 2016	35
Bảng 3.5.	So sánh một số chỉ tiêu chung của huyện Đại Từ và tỉnh Thái Nguyên năm 2016.....	37
Bảng 3.6.	Phân bổ đất đai của nông hộ điều tra năm 2016.....	39
Bảng 3.7.	Vốn sản xuất bình quân của nông hộ năm 2016.....	41
Bảng 3.8.	Vốn bình quân hộ nông dân năm 2016.....	42
Bảng 3.9.	Đặc điểm chung về hộ nông dân điều tra năm 2016	43
Bảng 3.10.	Trình độ học vấn của chủ hộ điều tra ở vùng nghiên cứu năm 2016.....	44
Bảng 3.11.	Tổng giá trị sản phẩm từ sản xuất Nông - Lâm nghiệp của hộ gia đình năm 2016.....	46
Bảng 3.12.	Một số chỉ tiêu về kinh tế hộ nông dân của huyện Đại Từ giai đoạn 2014 - 2016	47
Bảng 3.13.	Chi phí sản xuất nông - lâm nghiệp của hộ nông dân năm 2016	49
Bảng 3.14.	Tổng thu nhập từ sản xuất Nông - Lâm nghiệp ở hộ điều tra.....	50
Bảng 3.15.	Tổng thu nhập từ sản xuất ngoài Nông-Lâm nghiệp của các hộ nông dân.....	52
Bảng 3.16.	Thu nhập của hộ nông dân năm 2016.....	53
Bảng 3.17.	Thu nhập bình quân theo lao động và nhân khẩu.....	54
Bảng 3.18.	Ảnh hưởng của chủ hộ nông dân tới kết quả sản xuất.....	56
Bảng 3.19.	Thu nhập về sản xuất NLN của hộ nông dân phân theo nguồn lực.....	57

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Phát triển kinh tế nông nghiệp, nông thôn là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của nước ta trong quá trình công nghiệp hóa hiện đại hóa đất nước. Hộ gia đình nông dân được xác định và trở thành đơn vị kinh tế sản xuất kinh doanh tự chủ. Kinh tế hộ nông dân đã phát huy tính năng động sáng tạo, tích cực trong sản xuất kinh doanh làm cho nông nghiệp nước ta phát triển mạnh mẽ. Tuy nhiên, đến nay vấn đề đặt ra là tiếp tục phát triển kinh tế hộ nông dân như thế nào? Thực trạng, xu hướng phát triển của kinh tế hộ nông dân. Các mục tiêu phương hướng và giải pháp nhằm đẩy mạnh phát triển kinh tế hộ nông dân trong tiến trình hội nhập kinh tế quốc tế. Đó là vấn đề lớn cần phải được làm sáng tỏ về lý luận và thực tiễn.

Đại Từ là một huyện miền núi của tỉnh Thái Nguyên, đây là một huyện đất đai rộng lớn chủ yếu là đồi núi, trình độ sản xuất thấp, việc phát triển kinh tế nông nghiệp nông thôn còn gặp nhiều khó khăn, việc khai thác và sử dụng các nguồn lực của hộ nông dân còn chưa tốt. Vấn đề phát triển kinh tế hộ nông dân trong tiến trình hội nhập kinh tế quốc tế đang được các cấp ủy Đảng, chính quyền, đoàn thể các ngành quan tâm. Những vấn đề cần làm rõ là: Hiện trạng kinh tế hộ nông dân của huyện Đại Từ ra sao? Những giải pháp chủ yếu nào nhằm phát triển kinh tế hộ nông dân trong tiến trình hội nhập kinh tế quốc tế của nước ta.

Xuất phát từ thực tiễn trên, để góp phần nghiên cứu và giải đáp những vấn đề trên tôi lựa chọn đề tài ***“Nghiên cứu thực trạng và giải pháp phát triển kinh tế hộ nông dân tại huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên”***.

2. Mục tiêu nghiên cứu

- Hệ thống hóa và làm rõ một số vấn đề lý luận phát triển kinh tế hộ nông dân.
- Đánh giá được thực trạng phát triển kinh tế hộ nông dân ở Huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên.